

Leder: Spildte muligheder koster liv

Hedlund, Frank Huess

Published in:
Dansk Kemi

Publication date:
2014

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Hedlund, F. H. (2014). Leder: Spildte muligheder koster liv. *Dansk Kemi*, 95(11), 4.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Spildte muligheder koster liv

” Vi er for dårlige til at lære af store ulykker. Årsagerne klarlægges ikke, erfaringer deles ikke – og de samme ulykker kan ske igen

Efter en flyulykke arbejdes der omhyggeligt med at vriste enhver dråbe information ud af vraget. For en ulykke er en dyrt købt erfaring, og den må ikke ske igen. Erfaringer deles bredt. Der skelnes klart mellem bagvedliggende og udløsende årsager, for så er det muligt at forhindre *lignende* uheld, og altså ikke bare snævert *identiske* uheld. Det virker, luftfart er ekstremt sikker. Men metoden bliver desværre ikke brugt ved andre typer ulykker.

Der lyder selvindlysende rigtigt. Ja, nærmest banalt. Kortlæg årsager, del den nye viden bredt, så andre ikke selv behøver at gøre de samme smertefulde erfaringer. Men i praksis er der store problemer. For de direkte involverede kan frygt for straf eller tab af renommé betyde, at deres motivation til at kortlægge årsager og dele erfaringer i bedste fald må betegnes som tvivlsom. Mediernes stormløb og primitive behov for at placere et ansvar er særdeles problematisk og til stor skade. Politiets opklaring er hovedrygstende utilstrækkelig. Arbejdstilsynet foretager ikke selv undersøgelser. De tilsynsførende arbejder i blinde, og politiet har rollen som blind førerhund.

Overfladiske og latterlige årsager, som er ubrugelige i ulykkesforebyggelse, er derfor almindelige. Særligt populær er årsagen ”menneskelig fejl”. For 10 år siden ødelagde et fyrværkerilager store dele af Seest. Årsag: ”*en ansat tabte en kasse*”. Da det gode skib Karen Danielsen en mørk aften i 2005 påsejlede Storebæltsbroen, med fare for at rive et brofag ned, burde VTS radarovervågningen have opdaget kollisionsfaren og stoppet trafikken, så billisterne ikke uforvarende kunne køre i afgrunden. Men overvågningen svigtede. Årsag: ”*radaroperatøren havde personlige problemer*”. I 2001 kørte en svensk dobbeltdækkerbus fast under den lave Knippelsbro i København, de stakkels passagerer fik forfærdelige læsioner i hovedet. Som Pavlovs hunde, krævede Politiet den svenske chauffør idømt frihedsstraf. Men ”årsagen” tager alle kegler: der var ”*kommet flere høje busser*”.

Indlæg i de to forrige numre af Dansk Kemi har dokumenteret meget alvorlige eksplosionsulykker i dansk industri i 1997, 2002 og 2010, hvor opklaringen var håbløs. Politiet efterforsker, om der er sket en forbrydelse – er der en strafbar handling? Sagen henlægges, hvis der bare er tale om *hændeligt uheld*, det er jo ikke strafbart. Arbejdstilsynet er tilfreds, hvis virksomheden kan idømmes en bøde. Årsager bliver ikke klarlagt. Erfaringer bliver ikke delt. Der er ingen læring. De samme ulykker ville kunne ske igen på andre virksomheder. Ja, i det ene tilfælde endda på samme virksomhed. Det er svært at være vidne til.

Der er noget galt, men præcis hvad er svært at sige. Problemet har mange facetter, og der er næppe nogen simple løsninger. Men det er på tide, at vi får sat spotlys på disse spildte muligheder. Ingen kan være tjent med den nuværende situation.

Frank Huess Hedlund, Risikoekspert COWI, ekstern lektor, risikomanagement, DTU

Lederskribenten udtaler sig som privatperson, ikke på vegne af sine arbejdsgivere eller andre.